

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 20.10.2003 60. vuosikerta Numero 3 Sivu 3

Suomalainen emolehmä vahvoilla EU:ssa

Pekka Pesonen, Suomen maatalouden ja osuuskuntien toimisto

Suomalaisella emolehmiin perustuvalla naudanlihan tuotannolla on hyvin poikkeuksellinen asema EU:ssa. Kun yhteisössä vähennetään tuotantoa, Suomessa pyritään jopa lisäämään emolehmien määrää.

EU:n maatalousministerit päättivät kesäkuussa maataloutta uudistavasta paketista. Naudanliha-ala joutui jälleen uudistuksen kohteeksi. Edellisestä bse-kohun seurauksena tehdystä alan reformista oli kulunut vain kaksi vuotta.

Tilatuet tulevat

Tällä kertaa naudanlihan markkinajärjestelmiä ei muutettu. Tukipolitiikka kuitenkin mullistuu, kun tilatuet otetaan käyttöön. Esimerkiksi emolehmien kasvattajalle maksetaan viimeistään vuodesta 2008 alkaen EU-tukia vuosina 2000–2002 tilalla vallinneen keskiarvon mukaan.

Tuotannon ja tuen yhteyttä puolustaneille jäsenmaille annettiin mahdollisuus säilyttää tukikytkös osassa tuotantoa. Vaihtoehtoina ovat karkeasti ottaen joko emolehmien, kaikkien teuraiden tai sonnien palkkioiden maksaminen tuotannon mukaan.

Jäsenmaat voivat käyttää enintään 10 % alan tukikertymästä erityisjärjestelyihin. Lisätukea voi saada esimerkiksi tuotantotapa, laatu, ympäristö tai paikallinen elinkeinoelämä. Nämä ehdot emolehmät voivat hyvinkin täyttää.

Tuottajat ovat ymmärrettävästi huolissaan eläinten kasvatuksen mielekkyydestä. Heitä epäilyttää se, että tilatukea maksetaan tuotannosta riippumatta. Ainoa tuen ehto on tilan pysyminen viljelykuntoisena.

Naudanlihan tuotanto vähenee

Komissio arvioi, että naudanlihan tuotanto vähenee EU:ssa uudistuksen seurauksena. Sisämarkkinoille tuodaan tänä vuonna ensimmäisen kerran enemmän naudanlihaa kuin sitä viedään. EU on muuttunut naudanlihan viejästä nettotuojaksi. Tilanteen arvioidaan myös säilyvän lähivuosina nykyisellään, joten lihan varastoinnista ja osasta vientitukea päästään eroon.

Tuotannon vähenemistä tasoittaisi komission arvion mukaan se, että tuottajahinnat nousisivat selvästi, kun kysyntä palaa bse-kriisin jälkeen ennalleen.

Suomen emolehmät turvassa

Suomessa emolehmiin perustuvan naudanlihan tuotannon tilanne on ensijärkytystä parempi. Tilatuen toteutuminen ei onneksi vaikuta suoraan kansalliseen tukeen.

Emolehmätuotanto jatkuu, koska jäsenmaille tarjotaan 10 % nautatuen järjestelyvara ja vanha 55 000 palkkio säilyy. Maatalousuudistuksen lopullisista yksityiskohdista päätetään syyskuussa ministerineuvostossa. Komissio antaa lisäksi loppusyksystä lainsäädännön sovellusohjeet.

Komissio ja Suomen viranomaiset neuvottelevat loppuvuoden aikana kansallisen Etelä-Suomen kotieläin- ja kasvihuonetuen jatkosta. Viranomaisten ja alan etujärjestöjen yhteisenä tavoitteena on, että emolehmistä maksettava enimmäistuki nousee selvästi nykyisestä.

Komissio on suhtautunut Etelä-Suomen tukeen pidättyvästi. Tätä 141-tukea pidetään siirtymäkauden järjestelynä, jonka jatko on vähintään kiistanalainen. Tästä huolimatta varsinkin nautasektorin ongelmia ymmärretään. Emolehmiin suhtaudutaan ehkä kaikkein myönteisimmin.

Syynä tähän on suomalaisen emokannan pienuus. Keskimäärin joka kolmas EU-lehmä on lihantuotantoon jalostettu emo, Suomessa niitä on harvempi kuin joka kymmenes. EU:n emomääriin päästöksemme nykyinen 30 000 emon karja pitäisi lähes kuusinkertaistaa.

Emolehmiä tarvitaan

Suomen liha-ala kannattaa emolehmiin perustuvan naudanlihan tuotannon lisäämistä. Näin maamme säilyisi naudanlihan osalta omavaraisena. Myös mielikuva naudanlihan laadusta ja sen kilpailukyky paranisivat. Lisäksi emot ylläpitävät maataloustuotantoa EU:n karuilla tuotantoalueilla.

Laiduntavalla lihakarjalla on myös laajempi yhteiskunnan tuki. Suomi puolusti menestyksellisesti edellisissä uudistuksissa kansallista 55 000 palkkion kiintiötään. Koko lihaketju tuki tavoitetta, mutta mukana olivat myös esimerkiksi ympäristöjärjestöt. Lihakarja nimittäin ylläpitää parhaimmillaan luonnon monimuotoisuutta.

Pehmeistä arvoista huolimatta erikoistunut naudanlihan tuotanto menestyy vain, kun se ottaa huomioon asiakkaan ja kuluttajan toiveet. Kotimainen pihviliha tarvitsee selkeän, kuluttajalähtöisen, mielikuvan, jota on tuettava uskottavilla jakelu- ja hinnoittelupäätöksillä. Lihan laadun on oltava jatkuvasti hyvä ja lihaa täytyy olla tarjolla ympäri vuoden.

Sopimustuotanto tarjoaa emolehmiin perustuvalla naudanlihan tuotannolle hyvät kehitysmahdollisuudet. Pienet emolehmätilat voivat suunnitella, myydä ja markkinoida lihaa yhdessä. Tämä parantaa kotimaisten tuottajien kilpailuasemaa varsinkin kolmansien maiden suurtuotantoa vastaan. Suomalaista emolehmätilaa ei ole varaa jättää yksin.

Lisätietoja: pekka.pesonen@mtk.fi